

ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΗ ΕΛΞΗ

Λέγεται το συντακτικό φαινόμενο κατά το οποίο τρέπεται το γερούνδιο σε γερουνδιακό, η ενεργητική σύνταξη δηλαδή σε παθητική.

Για να γίνει η γερουνδιακή έλξη, θα πρέπει το γερούνδιο να ανήκει σε ρήμα ενεργητικό, μεταβατικό που συντάσσεται με αιτιατική.

Μετατροπή γερουνδίου σε γερουνδιακό

1. Τρέπουμε το αντικείμενο του γερουνδίου, το οποίο βρίσκεται σε αιτιατική πτώση, στην πτώση του γερουνδίου.
2. Τρέπουμε το γερούνδιο σε γερουνδιακό έτσι, ώστε να συμφωνεί με το τωρινό υποκείμενό του (το αντικείμενο σε αιτιατική που μετατράπηκε) σε γένος, αριθμό και πτώση.
3. Η πρόθεση παραμένει.

Μετατροπή γερουνδιακού σε γερούνδιο

1. Τρέπουμε το υποκείμενο του γερουνδιακού σε αιτιατική πτώση, στο ίδιο γένος και αριθμό.
2. Τρέπουμε το γερουνδιακό σε γερούνδιο στην ίδια πτώση που βρίσκεται το γερουνδιακό.
3. Η πρόθεση παραμένει.

• Υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη

Η έλξη είναι υποχρεωτική, άρα την έχει κάνει ήδη ο συγγραφέας, όταν υπάρχει:

1. Εμπρόθετο γερούνδιο → causa, gratia + γενική
→ ad, in + αιτιατική
→ ex, de, ab + αφαιρετική
2. Δοτική γερουνδίου (δεν υπάρχει στα κείμενά μας).
3. Το ρήμα utor (το οποίο συντάσσεται πάντα με αφαιρετική).

• Προαιρετική γερουνδιακή έλξη

Η έλξη είναι προαιρετική, άρα πρέπει ο μαθητής να κάνει τη μετατροπή, όταν υπάρχει:

1. Απρόθετη γενική γερουνδίου.
2. Απρόθετη αφαιρετική γερουνδίου.

• Αδύνατη γερουνδιακή έλξη

Η γερουνδιακή έλξη είναι αδύνατη, όταν το αντικείμενο του γερουνδίου είναι ουδέτερο αντωνυμίας ή επιθέτου.

ΤΡΟΠΗ ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΥ ΣΕ ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΟ

(= η ενεργητική σύνταξη σε παθητική)

κ. 32

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam	cupidus bene gerendae et administrandae rei publicae	Η γερουνδιακή έλξη είναι προαιρετική , γιατί υπάρχει απρόθετη γενική γερουνδίου.
colendo et cogitando homines excellentes	colendis et cogitandis hominibus excellentibus	Η γερουνδιακή έλξη είναι προαιρετική , γιατί υπάρχει απρόθετη αφαιρετική γερουνδίου.
laudem et honestatem solum expetendo	laude et honestate solum expetenda (ή: expetendis, λόγω των δύο υποκειμένων)	Η γερουνδιακή έλξη είναι προαιρετική , γιατί υπάρχει απρόθετη αφαιρετική γερουνδίου.

Προσοχή:

- Στα υπόλοιπα κείμενα που υπάρχουν γερούνδια (κ.31,32,38,42) δεν γίνεται η έλξη, γιατί δεν υπάρχει αντικείμενο σε αιτιατική.
- Στο κ. 32, στα εμπρόθετα γερούνδια ad intuendum και ad imitandum, η έλξη είναι υποχρεωτική, αν εννοήσουμε αντικείμενο:
non solum ad intuendum - ad imitandum imagines
→ non solum **ad intuendas** – **ad imitandas imagines**
- Για να διακρίνουμε το γερούνδιο από το γερουνδιακό, ελέγχουμε αν δίπλα στον αμφισβητούμενο τύπο υπάρχει λέξη με την οποία συμφωνεί ο τύπος σε γένος, αριθμό και πτώση. Αν συμφωνούν, ο τύπος είναι γερουνδιακό, διαφορετικά είναι γερούνδιο.
- Η γερουνδιακή έλξη γίνεται και στις μετατροπές της θεωρίας του σκοπού.

ΤΡΟΠΗ ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΟΥ ΣΕ ΓΕΡΟΥΝΔΙΟ

(= η παθητική σύνταξη σε ενεργητική)

κ. 49

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ	ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ
de interficiendo Caesare	de interficiendo Caesarem
unguium resecandorum causa	ungues(-is) resecandi causa
ad eam obiurgandam	ad eam obiurgandum

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

- 1995: unguium resecandorum causa: Να μεταφερθεί στην ενεργητική φωνή.
- 2008: administrandi rem publicam: Να γίνει η γερουνδιακή έλξη και να διευκρινίσετε αν η έλξη είναι υποχρεωτική ή όχι. (Μονάδες 6)
- 2012: cogitando homines excellentes: Να γίνει η γερουνδιακή έλξη (μονάδες 3) και να αιτιολογηθεί αν είναι υποχρεωτική. (μονάδες 2)

Καρβελά Διονυσία